

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Bảy, ngày 6/12/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 272: Học Phật phải giác ngộ được sanh tử là việc lớn

Sanh tử là một đại danh từ mà nhà Phật thường nhắc đến. Mỗi chúng ta có mặt trên thế gian này nhất định sẽ có một ngày phải chết. Khi sống ở thế gian, ta đã tích công bồi đức được nhiều chưa? Khi ra đi, ta có chỗ để quay về hay không? Vì vậy, chư Tổ sư, Đại đức thường nhấn mạnh: “*Sanh tử là việc lớn!*” Sau khi chết, ta sẽ đi về đâu? Có thật sự được trở lại làm người hay không? Thấp nhất là phải trở lại làm người; hoặc có thể làm Thiên nhân, hoặc đọa lạc trong Tam đồ ác đạo. Trong kinh Phật thường nhắc đi nhắc lại để chúng ta thức tỉnh. Biết bao người chìm đắm trong dục vọng, lo xây dựng bá đồ, nhưng khi vô thường đến thì tất cả đều dang dở, bản thân lại vô vàn tiếc nuối. Rất nhiều người có tiền của, danh vọng nhưng không biết dùng để làm gì. Trong khi chỉ cần một ý niệm thiện thì bao nhiêu tiền của cũng có thể đem lại lợi ích cho chúng sanh. Nhưng người ta lại không khởi lên ý niệm đó, vì sao? Vì tự tư tự lợi. Cho dù tiền của đã nhiều nhưng vẫn thấy chưa đủ. Có người giàu nhất thế giới từng nói: “*Rồi đây tiền sẽ trở nên vô dụng, vì người ta sẽ không còn dùng tiền nữa.*” Rõ ràng, đó là sự giác ngộ: đến lúc con người không cần đến tiền. Cách đây nhiều năm, khi mới 36 tuổi, Hòa Thượng đã thực hành “tam bất quản”: không quản tiền, không quản việc, không quản người. Thế mà Ngài vẫn làm được tất cả mọi việc.

Trong *Kinh Kim Cang*, Phật thường nhắc nhở: “***Thế gian vô thường, khổ không, vô ngã.***” Trận mưa hôm kia quá khủng khiếp, đất từ trên cao đổ xuống, bà con không thể tránh được, mất trắng toàn bộ. Phật đã dạy: *Thế gian vô thường, khổ không vô ngã*. Ta có thể làm gì cho ai thì hãy tích cực mà làm. Chấp chừa tướng là bền vững, nhưng rồi cũng tiêu tan. Trong xóm, có nhà bị sạt toàn bộ nương rẫy vừa chuẩn bị cho Tết, một trận mưa đã cuốn trôi hết. Đến hôm nay, nước vẫn chảy qua sân nhà tôi ra ngoài đường, dù mưa đã tạnh hơn 48 tiếng. Nhưng sự giác ngộ thì có mấy ai nhận ra? Người ta chỉ đổ thừa cho thiên tai, oán trời trách người, mà không biết thế gian vốn vô thường.

Hòa Thượng giảng: ***Chúng ta học Phật nhiều năm, đã tham thấu, đã học tập, thì phải chân thật giác ngộ rằng sanh tử là việc lớn. Nếu không có cảnh giác này thì đời này nhất định uổng phí.*** Đây là lời chân thật, không nể nang, không cảm tình, là lời của người nhìn thấu thế sự. Người mới học Phật, mới phát tâm thì rất tốt, biết lạy Phật là quý. Nhưng nếu đã học nhiều năm mà vẫn chưa thấu hiểu thế gian vô thường, khổ, không, vô ngã thì chỉ dậm chân tại chỗ, quá uổng phí. Phải thấu hiểu rằng lời dạy của Hòa Thượng là dành cho những người học Phật lâu năm, đặc biệt là người tu pháp môn Tịnh Độ. Có thật sự vì liễu sanh tử mà niệm Phật hay không? Hằng ngày làm việc có thật sự vì tích công bồi đức để làm hành trang cho Tịnh Độ hay vẫn chìm đắm trong ảo danh, ảo vọng? Nếu vẫn còn chấp trước thì nhiều việc không bằng ít việc, việc tốt không bằng việc chân thật. Trước đây, cư sĩ Bàn Thế Thành đem toàn bộ tài sản chất lên thuyền, rồi đục lỗ cho chìm xuống sông. Đó là Đại Bồ Tát thị hiện cho chúng ta thấy. Có người nói: “Ông không dùng thì cho người khác đi.” Ngài đáp: “*Nhiều việc không bằng ít việc.*” Đây là lời khai thị cho những người căn cơ cao, sắp thành tựu, chứ không phải cho người sơ cơ. Hằng ngày, lão cư sĩ vẫn bện cỏ đi bán, vừa niệm Phật vừa làm, chỉ đủ ăn, nhưng đã làm gương tự tại vắng sanh.

Chúng ta học Phật phải chân thật quán chiếu rằng sanh tử là việc lớn. Mỗi ngày trôi qua là một ngày ta gần hơn với nắm mồ của chính mình. Vậy mỗi ngày ta đã làm gì để ngày ấy có ý nghĩa? Người mới học Phật còn tham cầu, còn danh vọng, còn hưởng thụ, học Phật chỉ để tô điểm cho cuộc đời. Nhưng khi giác ngộ sanh tử là việc lớn, ta sẽ thấy thời gian không đủ, phải khẩn trương, nỗ lực, làm việc gì cũng làm cho tốt nhất. Tổ Sư Ấn Quang từng viết chữ “Tử” đặt trên bàn thờ, để nhắc nhở: người sắp chết rồi thì còn tham cầu gì nữa? Ảo danh, ảo lợi, tự tư tự lợi, tham sân si mạn để làm gì? Phải chân thật thúc liễm chính mình, hy sinh phụng hiến cho người khác nhiều hơn. Nếu không, những thứ đó sẽ làm ta dính mắc, bị lôi kéo như con rối.

Cho nên, Hòa Thượng nói: ***Phải chân thật tìm thiện hữu tri thức, nếu không thì không có thành tựu.*** Ngài từng tiếp xúc với Trương Gia Đại Sư, rồi thân cận Lão cư sĩ Lý Bình Nam hơn 10 năm. Người đầu tiên khiến Ngài tin Phật pháp là Giáo sư Phương Đông Mỹ, khi ông nói: “*Triết học của Phật là đỉnh cao của tất cả triết học trên thế giới.*” Từ đó, Hòa Thượng mới quan tâm đến Phật

pháp. Lão cư sĩ Lý Bình Nam cả đời hoằng dương Tịnh Độ, cả đời niệm Phật. Thầy của Lão cư sĩ Lý Bình Nam là Tổ Sư Ấn Quang. Chúng ta thấy, học Phật pháp phải có sự truyền thừa. Truyền thừa chính mạch thì niềm tin không dễ dàng thay đổi. Trong Tịnh Độ có một câu chuyện: Một người cha dặn con rằng: “*Con à, cả đời của cha ăn chay niệm Phật. Nếu đến lúc cha bệnh mà cha đòi ăn thịt, thì hãy đánh chết đi, vì đó không phải là cha.*” Chúng ta thấy người tu hành cảnh giác đến mức cao độ như vậy! Đây là lời dặn riêng cho người con trong gia đình, để khẳng định chắc chắn rằng cả đời cha là ăn chay học Phật, phải nhớ lấy. Giống như Sư ông Tịnh Thuận từng nói: “*Khi tôi chết rồi, hãy lấy ván ghép lại, đừng để nó thối làm phiền người khác, đưa lên xe ba gác đẩy ra nghĩa trang, sáng chết chiều chôn.*” Nhưng chúng ta có dám làm như vậy không? Thật ra, người sau thường không nỡ làm. Nếu không làm thì tức là không nghe lời dạy bảo. Sư ông còn dặn không được làm ma chay, không được tổ chức đám tang, nhưng đám tang vẫn diễn ra. Trên bàn thờ, di ảnh và quan tài không kết hoa, chỉ là một chiếc quan tài đơn sơ, nhưng vẫn có rất đông người đến viếng. Điều đó cho thấy bậc tu hành đã liễu ngộ sanh tử đến mức nào. Cái thân này đã nhiều lần thọ thân, xả thân rồi. Xả thân giống như thay một bộ đồ đã cũ. Chân thật là các ngài đã liễu ngộ và thấu hiểu sanh tử. Những người đối với Tịnh Độ mà không có đủ niềm tin chân thật, vì không có sự truyền thừa chính mạch, nên bỏ Tịnh Độ, bôi bác Tịnh Độ – đó là việc không nên làm. Vì sao? Vì có rất nhiều thành tựu từ pháp môn Tịnh Độ, nhiều người niệm Phật đã tự tại vãng sanh. Như Hòa Thượng Hải Hiền, 112 tuổi, đã niệm Phật, lấy khổ làm Thầy, giữ giới suốt 92 năm.

Hòa Thượng nhắc: ***Đại sư Thiện Đạo nói rất hay, rằng trong mọi duyên – tốt hay xấu – duyên quan trọng nhất là gặp được bậc thiện tri thức.*** Trong *A Nan Ván Phật Kết Môn Kinh*, câu đầu tiên dạy chúng ta phải cầu một bậc minh sư. Tiêu chuẩn của người xưa là: *khi bạn chưa thấu hiểu chân thật thì không được rời Thầy*. Hòa Thượng suốt đời, đến lúc già vẫn như một đứa trẻ, luôn nói: “*Thầy tôi nói như vậy đó!*” Tôi nhiều lần nghe câu này mà rơi nước mắt. Một người là thầy của bao nhiêu người, nhưng vẫn luôn nhắc đến Thầy của mình. Tâm đó thuần tịnh, thuần thiện đến mức nào! Bạn chưa khai ngộ thì nhất định không được rời Thầy. Khai ngộ ở đây là minh tâm kiến tánh. Nếu chưa sáng suốt, đi đường mà không biết rõ lối đi thì sẽ lạc đường. Lạc đường thì chắc chắn không đến được nơi mình muốn. Nếu dẫn theo nhiều người thì sẽ khiến nhiều người cùng lầm lạc.

Có người tôi biết, từng niệm Phật mười mấy năm, câu *A Di Đà Phật* hiện lên trong lúc tham thiền, nhưng sau lại nghe người khác nói không có Phật A Di Đà, không có Tây Phương Cực Lạc, rồi tin theo. Người đó có bề dày về Tịnh Độ không? Có sự truyền thừa chính mạch từ Tổ Sư Tịnh Độ không? Không quán chiếu, không suy xét, nên thiệt thòi chính là ở bản thân. Như Hòa Thượng Tuyên Hóa từng nói: *“Một lưới bắt gọn. Thầy làm sai rồi bảo cả đám đệ tử làm sai, thế là cùng nhau đi vào sanh tử.”*

Hòa Thượng dạy: ***Tiêu chuẩn của người xưa là, khi bạn chưa giác ngộ thì không được rời Thầy. Vì chưa biết rõ đường đi, nếu rời Thầy thì sẽ lạc lối. Thân cận thiện tri thức, đi theo sau thiện tri thức thì sẽ không sai.*** Những lời giáo huấn của Hòa Thượng chính là thiện tri thức. Ngày ngày chúng ta nhìn theo giáo huấn của Ngài mà thực hành. Có người xin tôi tên một quyển sách, tôi chụp bìa và trang web để họ tìm. Nếu họ tìm để chân thật làm thiện tri thức cho mình thì rất tốt. Còn nếu chỉ tìm để xét xem tôi giảng có đúng không thì đó là lãng phí thời gian. Thời gian ấy nên dành để tinh tấn niệm Phật. Đừng nghĩ thiện tri thức ở đâu xa. Chân tâm, bốn tánh của chính mình chính là thiện tri thức chân thật. Phật dạy: *“Tự tánh của chúng sanh vốn thuần thiện, thuần tịnh.”* Khi ta làm sai, lương tâm sẽ áy náy; nói sai, lương tâm cũng áy náy. Nếu biết phản tỉnh thì sẽ nhận ra rất rõ. Việc gì đúng với tự tánh thì ta hoan hỷ, việc gì trái với tự tánh thì ta cảm thấy bất an. Cho nên, khi chưa rõ đường đi thì đừng rời Thầy, đừng rời thiện hữu tri thức. Hòa Thượng nói: *“Thiện tri thức là người đi trước, chúng ta đi sau.”* Ngày ngày chúng ta học tập với Hòa Thượng, Ngài chính là thiện tri thức. Dù Hòa Thượng đã vắng sanh, nhưng Phật pháp Ngài giảng vẫn còn rất nhiều. Hãy lên trang *Tịnh Không Pháp Ngữ*, nghe một lần, rồi hai, ba, mười lần – mỗi lần nghe sẽ có cảm nhận khác nhau. Có người nói với tôi: *“Bộ Kinh Vô Lượng Thọ lần thứ 10, Thầy dịch chưa đủ, nhưng nghe ba lần thì lần thứ ba hoàn toàn khác.”* Tôi nói: *“Nghe đến lần thứ năm thì còn khác hơn nữa, nghe đến lần thứ mười thì lại khác nữa.”* Như vậy, chúng ta có sợ không có thiện tri thức dẫn đường không? Có chứ, chỉ là chúng ta không tin. Thiện tri thức luôn sẵn sàng dẫn đường, nhưng chúng ta lại không tin!

Hòa Thượng giảng: ***Sau khi bạn chân thật thấu suốt rồi thì có thể độc lập, không cần người khác dẫn nữa. Lúc đó, con đường bạn đi nhất định không***

sai. Như Hòa Thượng cả đời, đến lúc lâm chung, sắp vãng sanh, vẫn nhắc đến Thầy của mình, không quên lời dạy của Thầy, không quên bậc thiện tri thức đã dẫn đường. Còn chúng ta, chưa ai đủ khả năng độc lập đi một mình trên con đường ấy. Chưa được đâu!

Hòa Thượng giảng: ***Trong Thiền Tông thì phải “minh tâm kiến tánh”, trong Giáo hạ thì phải “đại khai viên giải”, còn trong pháp môn niệm Phật thì người niệm Phật phải đạt đến cảnh giới “nhất tâm bất loạn”***. Hòa Thượng đưa ra tiêu chuẩn để chúng ta biết mình đã đủ trình độ để độc lập hay chưa. Ngài nói: ***“Người niệm Phật mà tu được đến cảnh giới nhất tâm bất loạn thì đã tốt nghiệp rồi! Đạt đến cảnh giới này thì từ đó về sau có thể học rộng, nghe nhiều, tham học ở nhiều nơi”***. Thế nhưng ngày nay, chúng ta thường thấy nhiều người cái gì cũng thử một chút: pháp này nếm thử, pháp kia nếm thử. Niệm Phật chưa đến đâu đã chê bai, rồi lại đi tu pháp khác. Tôi từng gặp nhiều người, gần như pháp nào họ cũng thử qua, nhưng đến nay vẫn chưa thành tựu gì, tâm thì dao động bất an. Có người từng gọi điện cho tôi hỏi: *“Con quy y được không?”* Tôi hỏi: *“Cô đã quy y mấy lần rồi?”* Cô ấy đáp: *“Năm lần rồi.”* Tôi nói: *“Không sao đâu!”* nhưng cô ấy không hiểu ý tôi. Người ta đã quyết định rồi, ở ngã năm, ngã sáu thì cũng vẫn vậy thôi. Thậm chí quy y lần thứ mười cũng chẳng sao. Sau đó tôi nghe nói, về sau con trai còn đuổi cô ấy ra khỏi nhà. Đó là kết quả của sự dao động, không kiên định. Nghe đâu giờ cô ấy ẩn tu ở nơi cách tôi vài chục cây số, nhưng không biết có thành tựu gì chưa. Mọi người thử nghĩ xem, người như vậy thì có thể thành tựu không?

Hòa Thượng giảng: ***Người hiện tại không hiểu đạo lý này, chẳng những không có thành tựu lớn, mà ngay cả thành tựu nhỏ cũng không có***. Ngài thẳng thắn chỉ rõ để chúng ta hiểu. Thế nhưng nhiều người lại muốn đi khắp thiên hạ, không có thành tựu mà vẫn muốn dẫn đạo người khác. Hòa Thượng cảnh báo: ***“Cuối cùng đều là dẫn nhau đi vào ba đường ác.”*** Tưởng rằng mình dùng tâm tốt để hoằng pháp lợi sanh, nhưng kết quả lại bị chúng sanh độ. Tham danh thì bị danh độ, tham lợi thì bị lợi độ, tham sắc thì bị sắc độ. Cuối cùng bị năm dục sáu trần của thế gian lôi kéo. Các vị phải biết: *“Tài, sắc, danh, thực, thù – địa ngục ngũ đều căn.”* Chỉ một điều thôi đã phải vào địa ngục, nếu đủ cả năm thì không có ngày ra. Rõ ràng, lời nói này là sự cảnh tỉnh, không phải mắng người. Hòa

Thượng thống thiết nhắc nhở chúng ta phải hết sức cẩn trọng. Nhiều người tưởng mình đã cao siêu, đạo cao đức trọng, tưởng rằng đã hàng phục được tập khí, nhưng thực ra phiền não tập khí vẫn nguyên vẹn, cuối cùng bị nó dẫn đi mất.

Hòa Thượng nói: *Người chân thật giác ngộ rồi thì đối với tài, sắc, danh, thực, thù không khởi tâm động niệm, không khởi tâm phân biệt chấp trước. Lúc đó mới thật sự có thể rời khỏi thiện tri thức, độc hành, độc bộ. Còn nếu chưa đạt đến thì đừng thử, vì sẽ bị những thứ tài, sắc, danh, thực, thù làm cho đọa lạc./.*

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!